

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illustrium Virorum Poemata

Amstelodami, 1672

Fabii Chisii S. R. E. Cardinalis, auspicatissimus Natalis Hendecasyllabis jam
olim celebratus, antequam Pontifex Maximus renuntiaretur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11215

I N

BERNARDUM FULGOSIUM,

Medicum & Poëtam malum.

CUm tua, Fulgosi, tellus errata medentis
 Celet, & aggestâ funera condat humo;
 Quæ nunc tanta animum cepit dementia, luci
 Ut mala committi carmina discupas?

F A B I I C H I S I I

S. R. E. Cardinalis, auspiciatissimus Natalis Hendecasyllabis jam olim celebratus, antequam Pontifex Maximus renuntiaretur.

Ingens gloria purpuræ Latinæ,
 Phœbi delictum, medulla Suadæ,
 Sacrorum Cynofura certa Vatum,
 Paullum, magne FABI, graves labores
 Alti pectoris, arduæque Romæ
 Fultum consiliis remitte pondus,
 Et nostris solito favore Musis
 Aspira facilem secundus auram,
 Dum natalitias sacrare cantu
 Idus, Hendecasyllabi laborant.
 Quos duros licet, ac parum politos
 Lævi pumice, Dædalâque limâ,
 Ut blando tamen in sinu receptos
 Illâ fronte legas, precamur, illâ,
 Quâ Septem juga, Purpuramque Romæ;

Et curas Latii Patris serenas,
Et nostri rapis ingenI calorem.

Vestris nunc opus est choris, venite

Suaves Lætitiæ, venite Plausus,
Cantus, Gaudia, Gratia, Camœnæ.

Festivo Genium vocate ludo,

Et fertis, & odoribus Sabæis;

Et natalitiis adeste sacris

Faultis ominibus, bonisque verbis.

Sollemnem Februarii reduxit

Quinquagesima sexta bruma lucem:

Natales FABII canamus Idus.

Idus tot maris Indici lapillis

Signandas, quot hiems creat pruinas,

Quot ver purpureum per arva flores;

Quot votis celebravit & coronis,

Natalem Venusina Musa lucem

Mœcenatis agens, Aprilis Idus;

Quot votis cumulavit & coronis,

Idus, Mercurii diem, vetustas

Maio fidere; nobilesque partu

Octobres coluit Maronis Idus.

Ergò cum superas beatus infans

Natus CHISIADÉS, futurus Heros,

Blando murmure personaret auras,

Vagitus tener, ac rudes querelæ

Commisæ Zephyris, procul remotas

Parnassi geminis novem Camœnas

Excivere jugis, Claroque Phœbum,

Et Pandionis arcibus Minervam.

Illæ Pegaseos repentè fontes

Liquerunt, & Hyanthias cavernas;

Et

Et Pindi virides tulere lauros ,
Et molles violas, rosæque florem ,
Parvis munera delicata cunis.
Princeps Calliope labella primùm
Permulsit tribus osculis puelli ,
Et Vatum simul entheos furores
Afflavit , tenerosque fronde crines
Cinxit Bacche tuâ , tuâque , Daphne ,
Nostris Orphea gratulata terris
Dono Cælituum novo renatum.
Hinc fati quoque conscia Sorores
Arrifere Deæ , lyramque Pæan
Donavit puero ; puer jocosus
Arreptas digito fides procaci
Prensavit , fidium daturus omen ,
Ut quondam dedit Hercules tenellus
Omen roboris anguibus peremtis.
Tunc amplexa tenacibus lacertis
Mellitum stupet undecumque Pallas
Infantem , cerebrumque mollicellum
Implet numinis , ac suas olivas
Pacis præmia subligat corymbis.
Adfunt , & comitum trahunt catervas ,
Linquentes Ciceronis æviterni
Pictum veris honoribus sepulcrum ,
(Quo fixere domum) diserta Pitho ,
Facundus Lepor , aureumque nodum
Segnes solvere Gratiaæ sodales ,
Jucundique Sales , & elegantes
Doctarum facies Facetiarum.
Quæ postquam niveam ligustra nubem
Fuderunt beneolentibus canistris ,

Et felicibus irrigata succis
 Sacri nectaris ora miscuerunt :
 Quales Cecropii Platonis olim ,
 Quales gutture Pindari canoro ,
 Quales Ambrosiis apes labellis ,
 Matres ambrosiæ leves crearunt :
 Dilectis etiam redux ab astris
 Virtus remige venit usâ cycno ,
 Quæ faustos simul augurata soles ,
 Et primo similes dies metallo
 Promisit puero , faces honesti
 Admovit , nivibusque concolorem
 Puris moribus indidit nitorem.
 Quin & fidereus Pudor modesta
 Vivo murice temperavit ora ,
 Et castos Amor innocens ocellos
 Accendit radiis ab axe raptis ,
 Et Clementia nubibus remotis
 Frontem finxit amabilem videri.
 At custos animum fidelis omnem
 Munit Relligio timore Divûm ;
 Et contra mala , lividamque sortem
 Constans ægide Fortitudo pectus.
 Tali Chisiacas honore cunas
 Dignatos Superûm choros frequentûm
 Actutum variæ viæ reportant.
 Virtutes patrium petunt Olympum ,
 Et quâ se tenues levant per auras ,
 Auræ deciduis pluunt ligustris ,
 Narcissisque , rosisque , liliisque.
 Cyrrham Pierides , Claron revisit
 Musarum pater , Atticas Athenas

Q

Pallas,

Pallas, Suada suam diferta sedem.
 Gratantur redeuntibus Napææ,
 Occurrunt Dryades, levesque Fauni.
 Tellus luteolas benigna calthas
 Submittit, violasque, amaracosque.
 Mitefcit positis furor procellis
 Tyrrheni maris: Africis fugatis,
 In regnum lepidæ Favoniorum
 Succedunt animæ beatiorum,
 Et solæ dominantur axe toto.

Lætas intereà virere ripas
 Vernis floribus, ac rosis caducis
 Spargi flumina, leniterque motas
 Admiratus aquas tepere blandis
 Aurarum Zephyritidum susurris,
 Umbro¹ populeâ caput coronâ
 Umbratum placidis levavit undis.
 Quando suppositâ reclinis urnâ,
 Muscosum latus hinc & inde Nymphis
 Circumstantibus, Orciâque, & Afsâ,
 Et Mersâ, & Soro, & Arbiâ, & Malenâ,
 Sordes abluit: ille mox jacentem
 Mento canitiem manu remulfit,
 Et sic fatidico locutus ore est:
 Ergò pollicitam benigna fata
 Invenere viam, sagax futuri
 Quæ Proteus mihi cærulæ solebat
 Nostri pandere gratos hospes antris?
 Ergò jam genitus² beatus infans,

¹ Umbro nobile Hetruriæ flumen, de quo Rutilius in Itinerario,
 nius lib. 3. cap. 5.

² Idibus Feb. an. 1599. Senis in Hetruriâ natus, parentibus Flavio
 & Laurâ Mariliâ.

Infans Chisiades, recens Hetruscæ
 Gentis delictum, decusque Senæ
 Expectatus adest? adest petitus?
 Sic est: prodigio rigentis anni
 Venturæ manifesta signa fortis
 Solvunt ambiguum timore mentem,
 O felix nimis! ô beata tellus!
 Nullis urbibus, & secunda nullis
 Tanto cive futura Sena terris!
 Felix Chisiadum domus parentum!
 Summorum genitrix domus virorum!
 Quamvis imperio maris potentes
 Portus Herculeos, ³ Cosæ ruinis
 Vicinos Lepidi fugâ notatæ;
 Et quondam moderata ⁴ Macereti
 Arces turrigeras, genus vetustum
 Jactes nobilium Ranutiorum.
 Quamvis perpetuum decus nepotum,
 Illustres animas, piosque Janos
 Tusci nobile germen Iliceti;
 Augustos celebres amore vatum,
 Anselmos, Mariosque, Flaviosque
 Armis conspicuos, togâ verendos:
 Jactes & columen Jugis avitis,
 Et Stellis jubar additum coruscis
 Quercum robore ⁵ Julio superbam,

Q 2

Majo.

³ Petrus Bembus in Epistolis nomine Leonis X. Pont. Max. scriptis, lib. 7. epist. 21.

⁴ Macereturum oppidum ditionis Senensis, cujus quatuor abhinc sæcula Dominus, Anselmus Chisius Frederico Cæsari militavit: nunc præter ruinas & balneâ salutifera nihil de eo reliqui fecit vetustas.

⁵ Julius II. Pont. Max. Robore gentis suæ insignibus Chisios donavit: ex quo tempore Quercum Montibus & Stellis adjecerunt.

Majorem tibi comparabit unus
 Famam CHISIADÉS: & ille quondam
 Inter semideos erit Latinos.
 Postquam dulcibus expeditus ulnis
 Matris Marfilæ, solum paternum
 Signabit pede jam timente falli,
 Ingressus duce semitam fideli,
 (Quam sudoribus improbis madentem
 Virtutis labor Herculi sequendam
 Monstravit teneris adhuc in annis)
 Tentabit subitò vireta ⁶ Cyrrhæ,
 Et rupes Heliconias, & umbras
 Doctæ Phocidos, Atticosque lucos,
 Et sacros Academiae recessus.
 Cùm iustis adoleverit duobus,
 Ingens ingenii sagacis ardor
 Ætatem culicis Maroniani
 Ictu fulminis ocior trifulci,
 Undâ fluminis ocior citati,
 Prævertet, memorique digna cedro
 Vates carmina finget, & severæ
 Maturus sapientiæ satelles
 Discet ⁷ Socraticas puellus artes.
 Multum Philyridæ datus magistro
 Pelides, & Olympicæ quadrigæ
 Debent plaufibus, & citantis axem
 Aurigæ stimulis: at ille solo
 Nativi celer impetu caloris
 Fontes sponte suâ petet beatos

⁶ Domesticis usus præceptoribus in Poësi & politionibus literis.
⁷ Duodecim annos natus, intra privatos parietes Philosophicæ studii
 fendit.

Pulcrarum cupidus scientiarum.
 At mox Palladias valere^s curas
 Longis excubiis, & ægra doctis
 Musarum studiis salus jubebit.
 Sic quæ divitis Indiæ potentes
 Thesauros rapit, ac latus finistrum
 Præbet continuis sali procellis,
 Ventorumque minis, nec ulla vitat
 Audax navifragi pericla ponti,
 Tandem mergitur, aut fatiscit alnus
 Silvæ filia nobilis vetustæ;
 Securis nisi portubus potita
 Quassatum reparat quiete malum.
 Tum post otia lætiore cursu
 Ipsos ausa volare præter Euros
 Ad nostras peregrina dona ripas
 Sospes devehit ultimis ab oris.
 Quare viribus integer receptis,
 Sancto pectora concitatus œstro
 Vifet limina⁹ consecrata Verbo
 Clauso Virginæ Parentis alvo,
 Picens ubi collibus refedit
 Laureti domus, Adriæ per undas
 Illuc vecta, piis onus catervis
 Cœlestum subeuntibus Quiritum.
 Jam nunc impatiens latere, clausus
 Privato lare, publicas palæstras
 Stagire, ¹⁰ cathedrasque, porticusque,
Q 3
Et

⁸ Proximè sequentibus duobus annis vacare cogitur à studiis, stomachi imbecillitate laborans; interea recolit Philosophiæ humaniorumque literarum disciplinas.

⁹ Decimo sexto ætatis anno voti reus Lauretanum iter suscepit.

¹⁰ Viginti annos natus, & expleto studii quinquennio, Senis publicas Philosophiæ theses proponit & defendit.

Et sacra maximi Platonis
 Sublimis vigor ingenI requiret.
 Hic quicquid polus ambitu sereno,
 Et tellus gremio, Thetis profundo,
 Et natura sinu fovet capaci,
 Argutæ rationis in staterâ
 Scrutatam penitus, magistra recti
 Augustis penetralibus clientem
 Admittet ¹¹ Themis, imperIque formam
 Et decreta docebit æqua legum.
 Seu quæ Cecropiis Solon Athenis,
 Et Spartæ rigidus tulit Lycurgus,
 Seu justus Numa gentibus Latinis,
 Et bis sex tabulæ Decemvirorum:
 Seu quæ Romulæ verendus Urbis
 Antistes dedit, inclytusque Cæsar
 Immensi dominator altus orbis.
 Hinc desiderii ferente pennâ
 Alto certiùs Icarî volatu
 Pernicem rapiet sub astra mentem
 Divinæ Sophiæ ¹² sagax Aquinas,
 Et velata fides, & alma cæli
 Majestas superas recludet arces,
 Et sese dabit, ac Deum videndum,
 Et puram sine nube veritatem.
 Tandem ¹³ promeritos virente crines
 Serto triplicis impedire lauri
 Certabunt Themis, & severa Pallas,

¹¹ Unum & viginti annos natus, publicas de jure civili theses tractat.

¹² Septem & viginti annos natus, de universâ Theologiâ publicè theses disputat.

¹³ Anno 1623. 6. Septembris Philosophiæ; 14. Septembris eodem anno Jurisprudentiæ; 1626. 6. Septembris Theologiæ Doctor scauratus summâ omnium approbatione.

Et de Numine differens supremo
 Cælestis sapientiæ facultas.
 Sic donis ¹⁴ sibi debitis potitus
 Magnarum novus artium Senator
 Augustum patriæ reget Lyceum.
 Mox Senâ procul impiger relictâ,
 Qualis fulva Jovis Tonantis ales
 Nido migrat, & experitur astris
 Dignam testibus indolem parentis,
 Antiquæ cupiet theatra ¹⁵ Romæ,
 Et mundi dominos videre colles.
 O quæ gloria! quanta surget illic
 Claro Chisiadæ seges laborum!
 Nobis tanta nefas canendo famæ
 Incrementa sequi, vetante Proteo,
 Quæ cautus monuit tacenda vates.
 Et jam me soliti vocant labores,
 Et vos, Naiades citant liquores.
 Hæc Nymphis pater elocutus Umbro,
 Tuscorum decus annium, tumentis
 Sese spumeus alveo recondit.
 Tum lævo tonuit ter axe cæli
 Fatis addere visus auspiciatis
 Dextram Juppiter approbationem.
 Quali murmure siderum frementum
 Tuscus sæpe suam probavit artem
 Dilectus superis Tages aruspex.
 Nec præfagia posteris in annis
 Veri certa fides Deum fefellit.
 Dum nos grandibus æmulos Poëtis

Q4

Musa-

14 Eodem anno 1626. trium facultatum Collegio adscribitur.

15 Anno 1626. 10. Decembris Romam venit.

Musarum Juvenilium labores
 Miramur, Lyricique vatis auram,
 Et dignum tragico pedem cothurno.
 Seu primo cecinisse doctus ævo
 Pompeii lacrimabilem peremti
 Fortunam, Pharii scelus Canopi
 Damnavit pius, ac truces Achillæ
 Perjuri furias, misertus æquam
 Ingentis Generi labare causam,
 Quæ sit victa licet, Catone magno,
 Et se vindice non tuetur uno.
 Seu iusti nimis impotens doloris
 Letum nobile, Martiamque dextram
 Luxit Marfilii gemente plectro,
 Dum fortis cadit hostium ruentum
 Inter funera, prodigusque vitæ
 Pulcro sanguine decolorat æquor.
 Seu notum Canis æstuantis astro
 Trituræ genus & modos Hetruscæ
 Cantavit, Cererisque ferta lauro
 Vates nexuit, & fiticulofam
 Æstatem Clariis rigavit undis.
 O rus, ô nemus, ô beata Tempe!
 Villæ, jugera dulcis¹⁶ Ancarani,
 Jucundis loca Tusculi viretis,
 Udo Tybure, Formiis amœnis,
 Et blandis mage delicata Baiis,
 Vicinæ nimis invidenda Senæ!
 Vitavit quoties negotiosæ
 Urbis mœnia, carminumque fetus

¹⁶ Ancaranum Chifiorum villa amœnissima non procul ab urbe
 rum, opportunus Musarum secessus, ubi admodum adolescens Pompeius
 Tragœdiam scripsit.

Fronosisibi CHISIUS sub umbris
Obstetricibus edidit Camœnis!

At quis sufficiat referre plausus,
Famæ præmia, publicasque laudes,
Quas docti tulit ingenI? paterno
Deserto lare, cùm profectus omnem
Ignoto rapuit stupore Romam
Præfens CHISIADÉS, & eloquente
Cantu plus vice simplici moratus
Oblitum Tiberim viæ prioris,
Alcides novus aureis catenis
Tuscorum simul Aufonumque Suadæ,
Sacro murice nobilem Senatam,
Et subsellia traxit alta Vatum,
Vocalis quibus Humor Hippocrenes
Largæ nomina fecit apta venæ.
Idem Sulpitios, & Ulpianos,
Et Paullos imitatus, & Catones,
Cùm responsa dedit, fori querelas
Expertus tetricas, gravesque causas
Oravit, Latæ¹⁷ datus sacerdos
Astrææ, veterum patère legum
Nodos difficiles, & involutos
Laudavit Themis; & Rigor severus,
Et Juris comites Fides, & Æquum,
Et Fas, judicis aut sui patroni
Stiparunt latus; integramque dextram
Fugerunt avidi Cupido lucri,
Turpes Infidiæ, malæque Lites,
Et Fraus, & faciles emi Favores.

Q5

Sic

¹⁷ Anno 1629. mense Januario, utriusque, quam vocant, Signaturæ factus est Referendarius.

Sic postquam teneris adulta virtus
 Annis CHISIADÆ dedit futuris
 Omen laudibus, arduisque curis
 Prælusit gravium negotiorum
 Astrææ studiis, & arte Phœbi,
 Turritum caput altiùs levavit
 Septem collibus, & favente nutu
 Lætis plaudere visa Roma fatis,
 Nec mœstas Cremeræ tumentis undas,
 Nec Veios meminit dolens, & uno
 Felices FABIO vocavit Idus
 Fatalem FABIIIS 18 diem trecentis.

JANICULUS.

*De Villâ Hieronymi Farnesii, S. R. E. Cardinalis,
 sitâ ad portam Aureliam, Romæ.*

Quamvis Janiculum vocent, nec inter
 Septem mî juga dent locum Quirites,
 Clarus non ideò minùs sepulcro
 Et Jani patris & Numæ, propinquum
 Tollo nubibus arduis cacumen.
 Vel Farnesia villa (quam remoti
 Prospectus maris, & salubre cælum,
 Et felix situs, & loci vetustas,
 Et vultus domini beat, decusque
 Ingens Patribus additi Latinis)
 Tantos dat mihi spiritus, ut ipsa

Tali

18 Idib. Feb. sex & trecenti ex Fabiis Veienti prælio interemti. Ovid. l. 11.
 Fast.